

بررسی شخصیت گشتاسپ از اوستا تا شاهنامه

حامد بشیری زیرمانلو

دکترای زبان و ادبیات فارسی گرایش ادبیات حماسی از دانشگاه ارومیه

چکیده

گشتاسپ یکی از شخصیت‌های اصلی در روایات اساطیری ایران است و همین اهمیت را نیز در روایت حماسه ملی ایرانیان دارد. آنچه درمورد شخصیت گشتاسپ در منابع قبل از شاهنامه ذکر شده است با تصویری که در شاهنامه از وی ارائه می‌شود تفاوت زیادی دارد. شاه آرمانی و مقدس در متون قبل از شاهنامه که مورد احترام و از بزرگان دین مزدیسنا شمرده می‌شود در متن شاهنامه عاری از هر تقدسی است و جنبه آرمانی این شخصیت کاملاً از بین می‌رود و شخصیت قدسی و درخور احترام گشتاسپ در اوستا و متون فارسی میانه، به ناگاه در روایت حماسی تا به قدری تنزل می‌یابد که به سختی می‌توان آثار تقدس اولیه اساطیری را در این روایت مشاهده کرد. با نگاهی عمیق‌تر به مقوله تغییرات شخصیت‌های اساطیری از اسطوره تا حماسه باید اذعان کرد که گشتاسپ نمونه کامل کاهش صبغه قدسی و مینوی و زمینی شدن شخصیت اساطیری در متن حماسی است.

کلمات کلیدی: گشتاسپ، متون فارسی میانه، اوستا، شاهنامه